

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 332/04-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Daniela Maceka, I., ktorou namietal porušenie svojho práva na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom a práva na obhajobu rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 T 16/01 z 5. júna 2002 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v označených konaniach, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Daniela Maceka v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho práva na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom a práva na obhajobu rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 T 16/01 z 5. júna 2002, ako aj jemu predchádzajúcim postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 16/01 o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

2. *Sťažnosť Daniela Maceka v časti týkajúcej sa namietaného porušenia jeho práva na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom a práva na obhajobu rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002,*

ako aj jemu predchádzajúcim postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 47/02 o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2004 doručená sťažnosť (zo 17. augusta 2004) Daniela Maceka, I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho práva na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom, ako aj porušenie svojho práva na obhajobu rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 T 16/01 z 5. júna 2002 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002.

Sťažovateľ uviedol, že oba označené súdy sa porušenia jeho práv dopustili v súvislosti s prerokovávaním a rozhodovaním v jeho trestnej veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 1 T 16/01. V uvedenom konaní mal sťažovateľ postavenie obžalovaného. Bol obžalovaný zo spáchania trestného činu nedovolennej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora a obchodovania s nimi podľa § 187 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona sčasti dokonaného a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 16/01 z 5. júna 2002 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania označeného trestného činu, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov so zaradením do III. nápravno-výchovnej skupiny.

Sťažovateľ namietal: *«Tak na hlavnom pojednávaní, ako i na pojednávaní na Najvyššom súde SR mi bolo upreté základné právo obhajoby. Taktiež súdy nepostupovali dôsledne podľa § 2 ods. 5 Tr. por., ktoré ukladá súdu vykonať rozsiahle a podrobné dokazovanie, ktorým je možné dostatočne zistiť skutkový stav veci kladenej mi za vinu. Sú odmietol vypočuť navrhovaných svedkov, odmietol vykonať navrhované konfrontácie. Sú zrejme aj rozpory zo záznamov NPJ (Národnej protidrogovej jednotky Policajného zboru,*

pozn.) (...). Taktiež súd vzal do úvahy nezákonne získané telefonáty a porušil § 88 ods. 4 Tr. por., ktorý hovorí o doslovnom prepise záznamov. Porušením práva obhajoby je aj skutočnosť, že som bol políciou zadržaný až rok po spáchaní tr. činu a tak mala polícia dostatočne dlhý čas na „vyrobenie“ chýbajúcich dôkazov. (...) Dôkazy prokuratúry boli podložené iba úradnými správami, ktoré nielen že nie sú preukázané a podložené dôkazmi, ale podľa platných zákonov sa ani nemôžu za dôkazy považovať. (...) Ďalej súd nebral do úvahy § 3 ods. 3 Tr. zák. a § 4 písm. b) Tr. zák. o úmyselnom zavinení (...) Porušením § 92 ods. 2, mi bolo znemožnené podrobne sa vyjadriť a opísať skutočnosti, ktoré sú mu kladené za vinu, uviesť okolnosti, ktoré toto obvinenie zoslabujú, prípadne ho aj vyvracajú a ponúknuť o nich dôkazy, ktoré je vyšetrovateľ, resp. súd povinný rešpektovať a na základe ich posúdenia rozhodovať. Týmito ustanoveniami sa ani jeden zo súdov neriadil.»

Na základe uvedených tvrdení sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „Podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy SR boli právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 T 16/01 zo dňa 5. júna 2002 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 5 To 47/02 zo dňa 5. decembra 2002, u odsúdeného Daniela MACEKA (...) I. porušené základné práva na spravodlivý a nezávislý proces a základné práva obhajoby. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR ruší rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 1 T 16/01 zo dňa 5. júna 2002, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 5 To 47/02 zo dňa 5. decembra 2002 a vec vracia na ďalšie konanie na Krajský súd v Bratislave. Odsúdeného Daniela MACEKA vzhľadom na čas strávený vo väzbe a v doterajšom výkone trestu prepúšťa na slobodu, aby zabránil ďalšiemu porušovaniu základných práv a slobôd.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd malo dôjsť rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 16/01 z 5. júna 2002 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002, resp. postupom oboch uvedených súdov, ktorý vydaniu označených rozhodnutí predchádzal, v súvislosti s prerokovávaním a rozhodovaním v trestnej veci sťažovateľa vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 1 T 16/01 a na najvyššom súde v rámci odvolacieho konania pod sp. zn. 5 To 47/02.

2. Pokiaľ ide o časť sťažnosti týkajúcej sa sťažovateľom namietaného porušenia jeho práva na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom a práva na obhajobu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 T 16/01 z 5. júna 2002 a jemu predchádzajúcim postupom krajského súdu v označenom konaní, pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity jeho právomoci zakotveného v čl. 127 ods. 1

ústavy, v zmysle ktorého ústavný súd rozhoduje o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa, len pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje všeobecný súd.

Zo samotného obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa mohol ochrany svojich práv domáhať vo vzťahu ku konaniu vedenému na krajskom súde a k jeho prvostupňovému rozsudku využitím riadneho opravného prostriedku – odvolania [§ 245, § 246 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku]. Sťažovateľ nakoniec tento prostriedok aj využil.

Ústavný súd považuje odvolanie ako riadny opravný prostriedok za účinný právny prostriedok ochrany označených práv sťažovateľa. Na základe podaného odvolania môže odvolací súd v zmysle § 254 ods. 1 Trestného poriadku preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým môže odvolateľ podať odvolanie, i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom i na vady, ktoré neboli odvolaním vytýkané, a v prípade splnenia zákonom ustanovených predpokladov zrušiť napadnutý prvostupňový rozsudok.

Právomoc najvyššieho súdu preskúmať v danom prípade napadnutý rozsudok, ako aj jemu predchádzajúci postup krajského súdu z hľadiska sťažovateľom namietaného porušenia jeho práv vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku krajskému súdu v tejto veci bez ohľadu na spôsob, akým bolo o podanom odvolaní rozhodnuté. Vzhľadom na právomoc ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy by do úvahy prichádzalo len preskúmanie postupu najvyššieho súdu (v danom prípade ako súdu odvolacieho), nie však preskúmanie postupu, resp. rozhodnutia krajského súdu, ako sa domáhal sťažovateľ.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť v tejto časti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

3. Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní zaoberal aj tou časťou sťažovateľovej sťažnosti, ktorá smerovala proti postupu najvyššieho súdu v odvolacom konaní sp. zn. 5 To 47/02 a proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002.

Z obsahu samotnej sťažnosti, ako aj z obsahu listinných dôkazov (predovšetkým kópií na vec sa vzťahujúcich rozhodnutí a doručenky preukazujúcej dátum doručenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002 sťažovateľovi), ktoré si ústavný súd vyžiadal zo spisu krajského súdu sp. zn. 1 T 16/01 týkajúceho sa predmetnej veci, vyplýva, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 To 47/02 z 5. decembra 2002 (ktorému predchádzal aj sťažovateľom napádaný postup najvyššieho súdu v odvolacom konaní sp. zn. 5 To 47/02) bolo sťažovateľovi doručené 21. februára 2003.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu (do základných práv alebo slobôd sťažovateľa). Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už uviedol, že pri napádanom právoplatnom rozhodnutí podľa Trestného poriadku, ktoré sa sťažovateľovi v odpise doručuje a ktorým mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodujúce doručenie odpisu tohto rozhodnutia sťažovateľovi (napr. III. ÚS 90/03).

Zároveň ide o najneskorší okamih, keď sa sťažovateľ mohol dozvedieť o zásahu do svojich základných práv a slobôd napádaným postupom najvyššieho súdu v predmetnom odvolacom konaní.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti v rámci predbežného prerokovania návrhu v zmysle § 25 zákona o ústavnom súde vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok na jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

Sťažnosť sťažovateľa zo 17. augusta 2004 bola ústavnému súdu doručená 18. augusta 2004, teda po uplynutí viac ako roka od uplynutia zákonom stanovenej lehoty na jej podanie.

V čase, keď sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy, už uplynula lehota stanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2004